

Р Е Ш Е Н И Е

№ 60179

гр. София, 19 ноември 2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, първо наказателно отделение, в съдебно заседание на двадесет и втори октомври две хиляди двадесет и първа година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: РУМЕН ПЕТРОВ

ЧЛЕНОВЕ: ВАЛЯ РУШАНОВА

КРАСИМИР ШЕКЕРДЖИЕВ

при участието на секретаря Мира Недева

и на прокурора ЯВОР ГЕБОВ,

след като изслуша докладваното от съдия РУМЕН ПЕТРОВ

наказателно дело № 709 по описа за 2021 г. и за да се произнесе взе предвид:

Касационното производство е по реда на чл.346, т.1 и сл. от НПК.

Образувано по жалба на защитника на подсъдимия Х. В. - адв. З. С., против въззивно решение № 260012/26.05.2021 г., постановено по внохд № 78/2019 г. по описа на Апелативния специализиран наказателен съд /АСпНС/.

В жалбата са наведени всички касационни основания чл.348, ал.1, т.1 - т.3 от НПК. Твърди се, че в атакуваното решение въззивният съд не само е отхвърлил искането на защитата за установяване на съществено процесуално нарушение, изразяващо се в липса на произнасяне с присъдата по целия диспозитив на обвинителния акт, като е посочил, че „адмираира облекчаването на осъдителните диспозитиви от излишно тромавите фактически уточнения на отделните съставомерни белези“, но по недопустим начин е коригирал три грешки в диспозитива на първоинстанционния съдебен акт – по отношение на правната квалификация на деянието, датата на предаване на сумата и правното основание за налагане на наказанието, при условие, че наказателнопроцесуалната наука не познава понятието „фактическа грешка в присъдата“, което било и в разрез на принципа да не се влошава положението на подсъдимия. Според защитника решението почива на предположения, като е постановено при изопачаване и превратно тълкуване на доказателствата, като от начина на излагане на аргументацията личало предварително формирано вътрешно убеждение на съда във вреда на подсъдимия. Посочено е, че въззивният съд е потвърдил първоинстанционната присъда, в която е добавено обстоятелство, за което В. не е предаден на съд, като по този начин не само е утежнено положението му, но е

поставена под съмнение и безпристрастността на съда, с което е накърнено правото на справедлив процес по смисъла на чл.6 от ЕКПЧ. Поддържа се становището, че „дори и в рамките на установената от съда виновност наказанието е явно несправедливо, защото е наложено за деяние, което не съставлява престъпление“, а размерът на присъденото обезщетение е прекомерно завишен и не отговаря на критерия за справедливост по смисъла на чл.52 от ЗЗД. В допълнението към жалбата, прието на основание чл.351, ал.4 от НПК, като се позовава на решение С:2021:874 от 21.10.2021 г. по дело С-282/2020 г. на Съда на ЕС, защитникът застъпва позицията, че въззивният съд е потвърдил присъда, постановена въз основа на обвинителен акт, който не отговаря на изискванията на НПК, защото е неясен. При условията на алтернативност се претендира да се отмени обжалваното решение, като делото да се върне директно на прокуратурата за отстраняване на допуснати множество отстраними съществени процесуални нарушения на досъдебното производство, за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд за отстраняването им и за правилно приложение на материалния закон или да се намали размера на наложеното наказание.

В съдебно заседание подсъдимият Х. В. и защитникът адв.С., редовно призовани, се явяват, като пледират да се уважи жалбата по изложените в нея съображения. В последната си дума подсъдимият моли за справедливост.

Представителят на ВКП е на становище, че подадената касационна жалба е неоснователна. По отношение на допуснатите грешки счита, че такива действително има, но те не са от категорията на съществените процесуални нарушения, които да налагат връщане на делото за ново разглеждане и не се отразяват пряко на правото на защита.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и в пределите на своята компетентност, съобразно чл.347, ал.1 от НПК, намери следното:

Касационната жалба е подадена в предвидения в чл.350, ал.2 от НПК срок, от процесуално легитимирана страна, по отношение на съдебен акт, подлежащ на проверка по реда на Глава двадесет и трета от НПК, поради което е допустима, но разгледана по същество е НЕОСНОВАТЕЛНА.

С решение № 28/07.12.2017 г. по внохд № 264/2017 г. по описа на АСпНС, образувано по протест и жалба на подсъдимия, е отменена присъда от 13.06.2017 г. по нохд № 260/2017 г. по описа на Специализирания наказателен съд /СпНС/ и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на първоинстанционния съд. С присъда № 3/16.01.2019 г. по нохд № 1861/2018 г. на СпНС подсъдимият Х. Ц. В. е признат за виновен в това, че в периода - от началото на м. март 2014 г. до 06.04.2015 г., в [населено място], при условията на опасен рецидив, с цел да набави за себе си имотна облага е направил опит да принуди М. Д., чрез отправяне на

многократни заплахи, че ще съсипе бизнеса и семейството ѝ, да му предаде сумата от 7 000 лв., като в резултат на тези заплахи на „24.03.2015 г.“ тя му предала 3 500 лв., като деянието е спряло на фазата на довършен опит, поради което и на основание „чл.214, ал.2, т.2 вр. с чл.213, ал.3, т.7 вр. с чл.29, ал.1, б.,„А“ вр с чл.18, ал.1, пр.2 от НК“ и при условията на „чл.55, ал.1, т.2 и ал.3 вр. с чл.54 от НК“ е осъден на седем месеца лишаване от свобода, което наказание е постановено да се изтърпи при първоначален общ режим, като подсъдимият е оправдан да е извършил две самостоятелни деяния, обединени в едно продължавано престъпление по чл.26 от НК, първото от които довършено, а второто спряло във фазата на недовършен опит, относно правната квалификация – заплашване с разгласяване на позорящи обстоятелства, относно квалифициращото обстоятелство „деянието е извършено при условията на опасен рецидив“, обусловено и от осъждането по нохд № 4850/2009 г. на СГС, както и относно елемент от фактическия състав, че за предаването от пострадалата на сумата от 3 500 лв. на подсъдимия е съставен разходен касов ордер от 24.03.2014 г. с основание „аванс договор“. На основание чл.59, ал.2 и ал.1, т.1 от НК е приспаданото времето, през което подсъдимият е бил задържан, считано от 06.04.2015 г. до 17.04.2015г. На основание чл.45 от ЗЗД подсъдимият е осъден да заплати на М. Д. сумата от 3 500 лв., представляваща обезщетение за причинените ѝ имуществени вреди в резултат на престъплението, ведно със законната лихва, считано от 24.03.2014 г. до изплащането ѝ, както и 600 лв. - разноски по делото. В тежест на подсъдимия са възложени и останалите направени по делото разноски.

По жалба на защитника на подсъдимия е образувано внохд № 78/2019 г. по описа на АСпНС. С постановеното по делото решение, предмет на настоящата касационна проверка, на основание чл.337, ал.1, т.2 вр. с чл.334, т.3 от НПК е изменена втората първоинстанционна присъда като извършеното от Х. В. престъпление по „чл.214, ал.2, т.2 вр. с чл.29, ал.1, б.,„а“ вр с чл.18, ал.1, пр.2 от НК“ да се счита във вр. с „чл.213а, ал.3, т.7от НК“, датата на предаването на подсъдимия на сумата от 3 500 лв. да се счита за „24.03.2014 г.“ и наказанието на подсъдимия да се счита за наложено на основание „чл.55, ал.1, т.1 от НК“.

Процесуалното развитие на делото е допълнително усложнено, тъй като - след връщането му от първата въззивна инстанция и разпределянето му, новият съдия-докладчик от СпНС е приел, че въпросът за подсъдността не е окончателно решен, въпреки постановеното определение № 15/26.02.2017 г. по чнд № 10/2017 г. на ВКС, III н.о. и последвалите откази на Председателите на I-во и II-ро н.о. на ВКС за образуване на производство относно определянето на компетентния да разгледа делото съд. Иницирианият пореден спор за подсъдност е разрешен с определение № 35/02.03.2018 г. по чнд № 182/2018 г. на ВКС, I н.о. като изложената аргументация относно специалната компетентност на СпНС, изведена от фактическите и правни доводи, изложени от обстоятелствената част на обвинението, се споделя изцяло от настоящия състав. Очевидно възражението на защитата да претендира за пореден път, че делото не е подсъдно като първа

инстанция на СпНС е мотивирано от многократно изразеното несъгласие на съдията-докладчик със задължителните указания на касационната инстанция и е допълнително вдъхновено от изразеното особено мнение на единия от членовете на първия въззивен състав. Настоящият състав счита така поставения на обсъждане за пореден път въпрос за недопустим, тъй като горепосоченото определение № 35/02.03.2018 г. на ВКС е влязло в сила от момента на постановяването му и е произвело своето правно действие, т.е проблемът за подсъдността е решен окончателно с влязъл в сила стабилен съдебен акт, който не може да бъде отменен в това производство.

С оглед задължителния характер на цитираното по-горе решение на СЕС от 21.10.2021 г. по отправеното от Специализираната прокуратура преюдициално запитване, с което при определени предпоставки се дерогира приложението на разпоредбата на чл.248, ал.3 от НПК, касационната инстанция следва да обсъди направените от страна на защитата възражения, че обвинителният акт не отговаря на изискванията на НПК, тъй като е неясен. Твърденията за неяснота в съдържанието на обвинителния акт според касатора се изразяват в това, че В. е обвинен, „че е принудил пострадалата да се разпорежи със 7 000 лв., като с това ѝ е причинил вреда в размер на 3 500 лв.“, и тъй като престъплението по чл.214 от НК е резултатно, не можело да има разлика между сумата, с която пострадалата е била принудена да се разпорежи и причинената ѝ имотна вреда. Визираните от страна на защитата обстоятелства, квалифицирани като отстранимо процесуално нарушение в диспозитива на обвинителния акт не се споделят от настоящия състав. Следва да се има предвид, че с определение № 118/3107.2018 г. по вчнд № 335/2018 г. на АСпНС е отменено определението от 17.07.2018 г. на първоинстанционния съд, който по недопустим от закона начин – чрез отстраняването на очевидна фактическа грешка по чл.248а от НПК, е приел, че обвинението касае опит по чл.18, ал.1 от НК. Непредубеденият прочит на обвинителния акт сочи, че подсъдимият е предаден на съд за две деяния, обединени в едно продължавано престъпление по чл.26 от НК, първото от които довършено, а второто спряло във фазата на недовършен опит, като причинената имуществена вреда от престъплението представлява щетата от довършеното деяние. Същевременно в обстоятелствената част на обвинителния акт в необходимата степен са отразени фактите, които обуславят изискуемата съставомерност на вмененото във вина продължавано престъпление и участието на подсъдимия в осъществяването му. Нещо повече - в разпита от 07.10.2016 г. самият В., при последното му привличане в качеството му на обвиняем по обвинение, което е изписано по идентичен начин и в диспозитива на обвинителния акт, в присъствието на упълномощения към този процесуален момент защитник, изрично е заявил, че макар да не се признава за виновен, разбира обвинението. Настоящият защитник в разпоредително заседание е посочил, че също разбира естеството на обвинението, но възразява срещу неудачния изказ, избран от прокурора. Действително обвинителния акт не е достатъчно прецизно формулиран и това дава известно основание за двусмислие

относно валидната правна квалификация – дали се касае за довършено престъпление или за опит, но с оглед разпоредбата на чл.335, ал.2 от НПК, не е съществувала правна възможност за допълнителната му конкретизация в хода на въззивното производство чрез повторно връщане на делото. В случая следва да се има в предвид, че подсъдимият се е защитавал срещу фактическите положения, очертани точно и ясно в обвинителния акт и възприети за установени от инстанциите по същество. Едновременно с това не е правена промяна във фактите, които са от значение за определянето дали се касае за довършено престъпление или опит към него, срещу които подсъдимият да не се е защитавал, а само първоинстанционният съд е извършил корекция на правото, която е утвърдена от въззивната инстанция. За тази промяна не се е налагало съществено изменение на обстоятелствената част на обвинението, а съдът е имал задължението само правилно да приложи материалния закон, като даде вярната правна квалификация в рамките на възведеното обвинение, без да утежнява положението на подсъдимия, което е и сторено. На тази основа настоящият състав счита, че въпросът дали инкриминираната в обвинителния акт дейност, следва да се квалифицира като довършено престъпление или опит, както е прието категорично с присъдата, касае материално правната законосъобразност и по никакъв начин не е затруднило осъществяването правото на защита на подсъдимия, както се претендира в жалбата. Останалите претенции на защитата за нарушения на процесуалните правила при постановяването на атакуваното решение са обусловени от твърдения за допуснати съществени нарушения от първоинстанционния съд, изразяващи се в непроизнасяне по целия диспозитив на обвинителния акт, добавяне, че деянието е осъществено чрез отправянето на „многократни“ заплахи и корекция на три грешки в присъдата. Тези възражения не само са получили дължимия отговор в обжалвания съдебен акт, който се споделя от касационния състав, но те са и отстранени, в съответствие с ограничената възможност на втория въззивен състав да връща делото за ново разглеждане на първата инстанция, съобразно забраната на чл.335, ал.3 от НПК, без да са променени фактите, с които съдът е бил сезиран и по които подсъдимият се е защитавал. Настоящият състав споделя становището, че в диспозитива на обвинителния акт и на присъдата не следва да се описват поотделно конкретните действия или бездействия, изграждащи престъпното деяние, защото това само ненужно натоварва актовете и създава трудности при възприемането им. Отстраняването от диспозитива на присъдата на залегналите в диспозитива на обвинителния акт многобройни изявления на подсъдимия, уточняващи конкретното съдържание на отправените от него заплахи, че ще съсипе бизнеса и семейството на Д. и едновременно с това заместването им с употребата на израза „многократни“ заплахи не следва да се определя като изменение или като непроизнасяне по цялото повдигнато и поддържано от прокурора обвинение. В мотивите на решението не се откриват и употребени изрази, които да водят до съмнения за предубеденост на състава на АСПНС, а извършените корекции не са в разрез с принципа да не се влошава положението на подсъдимия, както се твърди

от защитата. Наистина като правно основание за изменение на присъдата е посочен чл.337, ал.1, т.2 вр. с чл.334, т.3 от НПК, но това не означава, че визираното правомощие на въззивния съд може да бъде упражнено само чрез диспозитив, който трябва да съдържа всички задължителни елементи от диспозитива на присъдата. В случая въззивната инстанция е била длъжна да коригира допуснатите от първоинстанционния състав три фактически грешки, а начинът, по който това е сторено е предопределен от начина на изразяване на изготвилите решението автор. В жалбата са наведени поредица от доводи, насочени срещу оценката на съда за достоверност на част от свидетелските показания и обосноваването на възприетите фактически положения, които в рамките на касационното производство не могат да бъдат преразгледани. При извършената проверка настоящият състав не намира за основателни и твърденията за предубеденост на въззивния състав, изведени от начина на излагане на аргументацията в обжалваното решение, от която да личи предварително формирано вътрешно убеждение във вреда на подсъдимия. В мотивите на л.86 изрично е отбелязано, че показанията на пострадалата от досъдебното производство не са били приобщени чрез прочитането им към събраната доказателствена съвкупност, поради което експертизата не може да установи наличието на щета за „Р.“ ЕООД от дейността на подсъдимия в периода м. май 2013 – м. февруари 2014 г., който не само предхожда, но е и извън инкриминирания такъв по делото, считано от март 2014 г. до 06.04.2015 г.

На следващо място - право на инстанциите по същество е да кредитират с необходимото доверие или да откажат да възприемат за достоверни показанията на определен свидетел, но следва да са изложени подробни съображения за това. Действително въззивният съд не е разпитвал лично св. М. В. и няма непосредствени впечатления от нея. По делото не е установено наличието на каквито и да било отношения между нея и подсъдимия, които да водят до извод за нейната заинтересованост, но с оглед заявеното от самата свидетелка, че не знае по какъв начин, кога и от кого е научила определени факти относно взаимоотношенията между подсъдимия и пострадалата, с основание част от показанията ѝ не са кредитирани. Следва да се отбележи, че въззивният съд е споделил изцяло фактическия анализ на първоинстанционния състав относно осъщественията комуникация от закупената на името на „Щ.“ ЕООД и ползвана от подсъдимия „сим карта“. Дадената различна интерпретация на съобщенията от номера, регистриран на името на „И.“ ЕООД, а именно, че те не изхождат от пострадалата, не е свързана и не е относима към предмета на доказване по чл.102 от НПК, тъй като е ирелевантна за отговорността на подсъдимия. Ето защо доводите на защитата, че при установяване на правно релевантните факти събраните по делото доказателства са тълкувани единствено във вреда на подсъдимия и само в подкрепа на обвинителната теза не могат да бъдат споделени. При отсъствието на реални основания за съмнение в безпристрастността на съда, не може да се предполага пряка или косвена заинтересованост на съдебния състав от изхода на делото или неговата предубеденост само поради факта, че защитната

позиция на подсъдимия е отречена като недостоверна. В този смисъл касационният състав приема, че е изпълнен стандарта по чл.6 от ЕКПЧ и правото на защита на подсъдимия не е нарушено.

При отсъствието на съществени процесуални нарушения, в рамките на установената фактология, правилно е прието, че подсъдимият е осъществил от обективна и субективна страна състава на чл.214, ал.2 , т.2 вр. с чл.213а, ал.3, т.7 вр. с чл.29, ал.1, б.“А“ вр. с чл.18, ал.1, пр.2 от НК. По отношение на възражението за добавено обстоятелство в диспозитива на присъдата вече бяха изложени съображения за неговата неоснователност. Доколкото липсват други аргументи в подкрепа на така заявеното оплакване, касационният състав, съобразно разпоредбата на чл.347, ал.1 от НПК не дължи произнасяне.

Неоснователно се явява и бланкетно наведеното в жалбата касационно основание за явна несправедливост на наложеното наказание. Изложените от въззивния състав съображения при индивидуализацията на наказанието са прецизни и изчерпателни. Определеното при условията на чл.55, ал.1, т.1 и ал.3 от НК наказание от седем месеца лишаване от свобода е в размер, който е значително по-нисък от предвидения в закона минимум от пет години и в достатъчна степен ще компенсира подсъдимия относно продължителността на процеса.

Напълно неоснователно в жалбата се претендира, че размерът на присъденото обезщетение е прекомерно завишен и като такъв не отговаря на критерия за справедливост по смисъла на чл.52 от ЗЗД. В тази връзка следва само да се отбележи, че присъденото по делото обезщетение на гражданския ищец в размер на 3 500 лв. е за имуществени вреди и тъй като по делото е безспорно установено, че в резултат на осъщественото от подсъдимия изнудване, пострадалата е претърпяла именно тези вреди, претенцията ѝ правилно е удовлетворена при наличието на предпоставките на чл.45 от ЗЗД.

По изложените съображения Върховният касационен съд, първо наказателно отделение намира, че жалбата е неоснователна и въззивното решение като правилно и законосъобразно следва да бъде оставено в сила, поради което и на основание чл.354, ал.1, т.1 от НПК

РЕШИ:

ОСТАВЯ в сила въззивно решение № 260012/26.05.2021 г., постановено по внохд № 78/2019 г. по описа на Апелативния специализиран наказателен съд.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: